

Bezpieczna aparatura elektryczna niskiego napięcia – aktualne wyzwanie dla całego rynku aparatury elektrycznej w Europie

Temat bezpiecznej aparatury niskiego napięcia był szeroko omówiony na konferencji prasowej zorganizowanej przez [Sekcję Producentów Aparatury Elektrycznej \(SPAЕ\)](#) przy Krajowej Izbie Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji (KIGEiT) podczas drugiego dnia [31 Międzynarodowych Targów Energetycznych Energetab 2018](#). Konferencja zgromadziła liczną grupę przedstawicieli mediów branżowych oraz stowarzyszeń, izb gospodarczych, producentów i innych uczestników rynku. Konferencję otworzył i zebranych powitał Stefan Kamiński, Prezes KIGEiT. Wśród prelegentów byli członkowie Sekcji SPAЕ oraz przedstawiciele Departamentu Nadzoru Rynku Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Biura Badawczego ds. Jakości SEP-BBJ oraz SHE Związku Pracodawców Dystrybucji Elektrotechniki.

Celem konferencji było m.in. zwrócenie uwagi uczestników rynku na coraz bardziej powszechną obecność na europejskim rynku elektrotechnicznym, aparatów elektrycznych niskiego napięcia, które nie spełniają wymogów technicznych i deklarowanych parametrów. Z jednej strony ww. aparaty mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i mienia użytkowników, z drugiej, poprzez nieuczciwą konkurencję, wypierają z rynku aparaty bezpieczne i pełnowartościowe.

Na poziomie Europy, na ww. problem zwrócili uwagę członkowie inicjatywy MSSI Electrical, którą przedstawił Wojciech Świątek, Przewodniczący Sekcji SPAЕ w KIGEiT. Inicjatywa powstała w 2012r. Wśród zaangażowanych firm są ABB, Benedict, Dehn, Eaton, Hager, Legrand, Schneider Electric, Siemens oraz europejskie (m.in. Orgalime, CECAPI) i krajowe organizacje branżowe (w Polsce KIGEiT). Dziś inicjatywa jest obecna w ponad 20 krajach Europy i można stwierdzić, że rozpatrywane problemy są bardzo podobne. Mają jednak różne nasilenie, w zależności od dojrzałości lokalnego rynku elektrotechnicznego i jego historycznego ukształtowania. W niektórych rozwiniętych krajach, jak Niemcy, duży nacisk kładzie się na to, aby produkty posiadały nie tylko znak CE, ale także, aby ich jakość była potwierdzona przez niezależne jednostki badawcze np. VDE czy TUV.

Ważnym zadaniem inicjatywy MSSI Electrical, jest więc monitorowanie lokalnych rynków w zakresie ww. produktów, zlecenie wykonania badań celowych produktów, oraz informowanie lokalnych organów nadzoru rynku (w Polsce m.in. UOKiK) o możliwych zagrożeniach. Przedstawiciele MSSI Electrical współpracują z odpowiednimi organami Unii Europejskiej, aby zwrócić uwagę na powszechny problem z bezpieczeństwem aparatów elektrycznych niskiego napięcia i wspólnie szukać jego rozwiązania.

W Polsce, inicjatywa MSSI Electrical została wdrożona przez Sekcję SPAЕ KIGEiT. Działalność Sekcji przedstawił Marek Tabaka, Członek Zarządu SPAЕ. Na początku Sekcja skupiła się na dwóch typach aparatów: wyłącznikach nadprądowych i różnicowoprądowych, szeroko dostępnych zarówno dla konsumentów, jak i fachowców branżowych, stosowanych w budownictwie mieszkaniowym i przemysłowym. W wyniku przeprowadzonych w SEP-BBJ wybranych typów badań dla 23 produktów każdego typu wyłącznika, pobranych z rynku, otrzymano zatrważające dane: w przypadku wyłączników nadprądowych badań nie przeszło 43% aparatów, w przypadku różnicowoprądowych aż 56% (opis badań oraz analiza wyników zostały szeroko opisane w oddzielnych artykułach, które są dostępne min. na stronie internetowej KIGEiT). Informacja na temat wyników ww. badań została przekazana do UOKiK, który podjął niezbędne działania, zarówno jeśli chodzi o wyłączniki nadprądowe, jak i różnicowoprądowe, w wyniku których wydane zostały stosowne decyzje administracyjne (https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf).

Ważnym punktem konferencji było wystąpienie Katarzyny Bednarz, przedstawicielki Departamentu Nadzoru Rynku UOKiK pt. „System nadzoru rynku w obszarze sprzętu elektrycznego niskiego napięcia - zmiany przepisów”. Przypomniano kluczowe obowiązki uczestników rynku: producenta, importera oraz dystrybutora zwracając uwagę na zakres ich odpowiedzialności za wprowadzanie produktów na rynek w świetle obowiązujących przepisów; wspomniano o możliwości nałożenia kar za niedopełnienie obowiązków i wprowadzenie na rynek lub dystrybucję produktu niezgodnego z obowiązującymi wymaganiami.

Zwrócono także uwagę na nową ustawę z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1338). Znowelizowane przepisy nt. krajowego systemu nadzoru rynku obowiązują niespełna 2 miesiące, od 19 lipca 2018 r. Ważną zmianą, o której trzeba wspomnieć jest „możliwość wszczęcia postępowania administracyjnego na podstawie innych dostępnych informacji, gdy wynika z nich, że wyrób nie spełnia wymagań, a został wprowadzony do obrotu przez podmiot gospodarczy mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Innymi słowy do wszczęcia postępowania Urząd będzie mógł wykorzystywać otrzymane materiały/dowody np. wyniki już przeprowadzonych badań w akredytowanym laboratorium, co powinno w znacznym stopniu przyczynić się do skrócenia czasu reakcji organu nadzoru rynku i przyspieszyć proces eliminowania z rynku nieprawidłowości.

Temat bezpieczeństwa aparatów elektrycznych niskiego napięcia kontynuował pan Marcin Ocioszyński, Dyrektor Biura Badawczego ds. Jakości Stowarzyszenia Elektryków Polskich w wystąpieniu pt. „Zapewnienie bezpieczeństwa aparatów elektrycznych niskiego napięcia poprzez badania w akredytowanym laboratorium”. Dyrektor BBJ zwrócił uwagę, że znakowanie CE, bazujące tylko na samoocenie, nie gwarantuje bezpieczeństwa wyrobu. Tej gwarancji nie daje również samo badanie próbki wyrobu przez akredytowane laboratorium, nawet jeżeli towarzyszy mu certyfikat zgodności. Jest to tylko informacja dla producenta/dostawcy. Właściwe zapewnienie jakości i bezpieczeństwa wprowadzanych do obrotu wyrobów daje dopiero certyfikacja na zastrzeżony znak akredytowanej jednostki certyfikującej, np. „SEP-BBJ”. Certyfikacja taka obejmuje badanie typu wyrobu wg właściwej normy, ocenę warunków produkcji oraz nadzór w całym okresie ważności certyfikacji, połączony z coroczną oceną w miejscu produkcji i badaniami kontrolnymi wyrobów. Dyrektor BBJ rozwinął na tym tle informację na temat różnych typów programów certyfikacji oraz głównych obszarów ich wykorzystania

Interesującym dopełnieniem omawianego tematu było wystąpienie pana Tomasza Boruca Dyrektora Zarządzającego SHE Związku Pracodawców Dystrybucji Elektrotechniki pt. „Jak dystrybucja jako uczestnik rynku włącza się w proces dbania o jakość i bezpieczeństwo produktów”. Obecnie dystrybucja pełni bardzo ważną rolę w udostępnianiu na rynek szerokiej gamy oferty materiałów technicznych z różnych dziedzin (elektrycznej, sanitarnej, grzewczej, budowlanej itd.) – wraz z produktami pracownicy dystrybucji przekazują klientom szereg ważnych informacji, jak certyfikaty, dane techniczne, instrukcje i wytyczne montażu. Podjęta przez związki hurtowni branży elektrycznej: SHE, instalacyjno-grzewczej: ZHI oraz budowlanej: Polskie Składy Budowlane, inicjatywa firm dystrybucyjnych „Nie wstydzę się tego co sprzedaję” stawia sobie za cel eliminację z profesjonalnej dystrybucji materiałów niespełniających wymagań technicznych lub formalnych, obejmującą nie tylko aparaty elektryczne, ale także szeroką ofertę dystrybucji dla rynku budownictwa. To podkreśla, jak ważny jest spojrzenie na bezpieczeństwo z punktu widzenia różnych produktów oraz różnych uczestników rynku w tym dystrybucji.

Należy także wspomnieć o podobnych inicjatywach jak MSSI Electrical, które mają miejsce na rynku polskim: Związek Producentów Sprzętu Oświetleniowego Pol-Lighting bada produkty w zakresie oświetlenia LED, a Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki w zakresie produktów instalacyjnych niskiego napięcia m.in. kabli.

Więcej informacji o inicjatywie można znaleźć na stronie internetowej <https://kigeit.org.pl/> oraz pod linkami:

- Artykuł na temat wyników przeprowadzanych badań dotyczących wyłączników nadprądowych
Link: <https://kigeit.org.pl/2017/09/04/spae-kigeit-poleca-artykul-nt-badan-wylacznikow-nadpradowych-mcb/>
- Artykuł na temat wyników przeprowadzanych badań dotyczących wyłączników różnicowo-prądowych
Linki: <https://kigeit.org.pl/2017/10/17/spae-kigeit-poleca-artykul-nt-badan-wylacznikow-roznicowopradowych-rccb/>
- Broszura nt. bezpieczeństwa produktów:
Link: https://kigeit.org.pl/ftp/mk/spae2/spae/gkz_spae/Broszura_bezpiecz_web.pdf